

Bezoek ter Hunnepe / Erve Somervaert 25 juni 2022

In 1266 schonk de Bisschop van Utrecht deze plaats met een watermolen om hier een klooster te bouwen. Het was een Cisterciënser vrouwenklooster. Hier woonden vanaf ca. 1267 tot 1578 nonnen onder de leiding van een Abdis.

Maar dit Klooster had een voorganger namelijk Klooster Maria Ter Horst. Gebouwd op Gelders gebied ca 1225 en verbrand in ca 1253 volgens enkele oude bronnen. Van een bouwwerk is niets teruggevonden maar wel fragmenten van steengoed en enkele putten.

Dat wil ik hier noemen omdat daar in de periode 2006 tot 2011 een grote opgraving is gedaan. Dat was een opdracht van de Gemeente Deventer. Ik heb thuis een boek met de titel "Locatie ongeschikt" Rapportage nr. 40 en is geschreven door Bart Vermeulen. 350 blz. groot formaat met veel kaarten en afbeeldingen. Belangstellenden kunnen mij daar eventueel vragen. ISBN/EAN: 978-90-819127-0-9

Ik keer weer terug naar de plaats waar we nu staan op Summersfoorde of Ter Hunnepe op Overijssels gebied, onder bewind van de Bisschop van Utrecht. De abdisen waren afkomstig uit de Overijsselse en Gelderse adel, dus bijvoorbeeld de Bentincks is Overijssel, en de Van Keppels of de van Rossems uit het Gelderse adel. Als een abdis was overleden werd uit de bewoonsters een nieuwe abdis gekozen. Maar dat ging strikt volgens de regels om en om zoals ik begrepen heb. Het Klooster kreeg in de loop van de tijd veel boerderijen via schenking in hun bezit en dat bracht veel inkomsten. Het was dus een rijk Klooster. In 1424 werd een eerste rentmeester benoemd die de administratie deed. In 1578 werd het Klooster door brand verwoest. Dat was met een beleg van Deventer. De zusters waren op tijd gevlucht en vonden onderdak binnen de veilige muren van de stad Deventer. Hier hadden ze reeds een lange tijd een vluchthuis of refugium. Voor dat ze het Klooster verlieten waren ze echter protestant geworden.

In deze tijd rond 1578 werden veel van de Kloosters opgeheven en kwamen de bezittingen meestal aan de stad. Maar bij Ter Hunnepe verliep dat anders. Waarschijnlijk door hun afkomst, en de familiebanden met de Heren Staten van Overijssel, bestuurders van het gebied, bleven de Juffers in het bezit van hun rechten en konden ze leven van een jaarrente. Dat was de pacht van ca 50 boerderijen. Het werd vanaf 1578 een Hoog-Adellijk Stift bleef een gesloten gemeenschap waar in 1795 verandering in kwam. Toen kwamen de bezittingen als domeingoes aan de Staat en vervolgens kwam de Franse Tijd. Alle goederen werden op last van koning Lodewijk Napoleon in 1811 getaxeerd en vervolgens in 1813 geveild. Mijn voorouders waren vanaf 1685 pachter en werden in 1813 eigenaar van het Erve Somervaert met het Poortgebouw en omliggende gronden. Men klaagde blijkbaar wel over de vele stenen in de grond als men ging graven. Maar verder had men geen idee van de resten van het kloosterbouw wat in de grond verborgen zat.

Door een klein aantal amateur archeologen uit de omgeving van Deventer werd in 1967 voor het eerst de schop in de grond gestoken in overleg met de toenmalige pachter Jan Willemsen. De laatste Kloosterboer was in 1953 overleden. Dat was Gerrit Kloosterboer; zijn weduwe en dochter waren daarna verhuisd naar Epse, maar waren nog eigenaar tot 1969. Toen werd de gemeente Deventer eigenaar en werd het mogelijk daar een opgraving te beginnen. Ongeveer in die tijd was ik begonnen aan een familieonderzoek en bleek dat we rechtstreeks afstamden van deze plek. Ik sloot me ook aan bij de gravers die op zaterdagmiddagen vele kruiwagens vulden met het zand waar tussen soms verrassende vondsten werden gedaan. Maar ook vele muurresten waren al blootgelegd. En een oude diepe put, waar mooie oude kannen uit tevoorschijn kwamen, helaas in stukken. Pas na restauratie zagen we pas hoe mooi ze echt waren. Een aantal staan in museum de Waag in Deventer. Tot slot kan ik zeggen dat ik van het Klooster een map met afbeeldingen bij me heb. Misschien is er in de loop van de middag tijdens een pauze gelegenheid daarin te kijken voor de liefhebbers.